

rigsminister vil eller ikke vil, vil han — eller en kommende Indenrigsminister — tungen ved Omstændighederne, ved det Tryk, som Kjøbenhavn og Sjælland altid ville være istand til at udøve, med eller mod sin Villie blive nødt til at gaa ind paa nye Statsbaneanlæg for Sjællands Vedkommende. Vi have desforuden Udseende til at komme til en stor Udvidelse af Kjøbenhavns Banegaard, der kan løbe op til en 10—11 Mill. Kr., efter hvad jeg tror at erindre fra Kommissionens Betænkning. Der har i det Hele gjort sig meget forskjellige Principer gjældende ved Baneanlægene. Det er en Følge af den stykkevisse Maade, paa hvilken vi ere komne ind paa dem. Men ingenfinde har man endnu havt det Princip, som anslaaes i de to sidste Love, vi have havt til Behandling, nemlig Forslaget angaaende Anlægget af nye Stationer og det her foreliggende Forslag, at Staten alene skal gjøre det. Dette Princip vil favorisere Sjælland, som i mine Tanker egentlig er favoriseret iforveien. Naar det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Scharling) sagde, at Staten hidtil ikke havde udredt en Ore til de sjællandske Jernbaner, skal jeg ikke blive træt af at gjentage, at vi have staaet i Garanti for de sjællandske Jernbaner. Denne Garanti, skulde man dog mene, har sin Betydning. For denne af Naturen velstillede Landsdels Vedkommende, der først har faaet sine Baneanlæg og sine Veie, og som har været begunstiget i enhver Henseende, maa man virkelig ikke komme og tale om, at den har været tilfidsesat. Desuden, hvad kunne vi ikke vente at komme til at udrede i en meget nær Fremtid til Lolland-Falster — jeg figter ikke til Digeanlægene, men til Banerne derne. Det vil ikke være ret længe, inden Jorden er forteret, og vi komme til at yde Renterne fuldt ud, efter hvad man kan skjønne. Ogsaa disse Anlæg staa i Forbindelse med de sjællandske Jernbaneanlæg og have Betydning for dem, saa man skal ikke tale om nogen Favorisering. Det vil jeg overhovedet nødig tale om; vi skulle være et helt Land og ikke udstykke os i smaa Dele; thi vi ere ikke store iforveien. Det er ogsaa mere for at tilbagevise denne Paastand, at jeg gjør disse Bemærkninger, og det er ikke, fordi jeg er imod, at vi faae denne Bane. Jeg vil endogjaa gaa videre og sige, at det vil maaste være klogt af Sjællænderne at tage, hvad de kunne faae, istedetfor at gjøre det afhængigt af fremtidige Perspektiver. Det tror jeg, jeg vilde gjøre, naar jeg var Sjællænder, men det maa de Deres om. Jeg skal følge dem paa denne Vej, jeg skal endogjaa følge det ærede Medlem (Feldthusen) til Skjæfter, om han kan faae Andre med dertil. Jeg for mit Vedkommende skal ikke lægge nogen Hindring i veien, men Noget for Noget, der maa en vis Lyshed til. Stillingen har været den, at selv de mest begunstigede Egne af Jylland have maattet betale Halvdelen af Expropriations-

omkostningerne — det have de maattet Alle uden Undtagelse i Jylland og Fyen — og andre Egne have maattet give mere eller mindre store Tilskud, som de have havt øndt nok ved at udrede. En enkelt Egn var endogjaa nær ved at gaa fallit, saa at den maatte blive hjulpen bagefter. Og medens det skal indrømmes, at man der har maattet udrede ganske betydelige Summer, tror jeg nok, at Stillingen har været den, at man har maattet udrede dem ikke blot til rent lokale Anlæg, men ogsaa til Baneanlæg som dem, der forbinde Vest- og Østbanen i Jylland. Man har der ikke umbet sig for at pumpe de fattige Egne for ikke alene at give Expropriationsomkostningerne, men ogsaa en betydelig Del af de øvrige Omkostninger ved den Bane, der for Tiden gaar midt igjennem Jylland fra Øst til Vest. Man har forøvrigt fulgt høist forskjellige Systemer paa de tre Stykker af denne Jernbane. Den første Del betalte kun Expropriationsomkostningerne, den anden Del maatte de vedkommende Egne selv give Tilskud til, det vil sige, private Mænd anlagde den. Den tredje Bane blev et Statsbaneanlæg, men med Tilskud fra de paagjældende Egne. I den Grad har Systemet været vælgende, men ingen Steder har man havt det System, efter hvilket den vedkommende Egn blev helt fri for at betale. Jeg synes, at det er at begynde noget bagfra at tage den mest begunstigede Landsdel, og sige, at nu begynde vi paa et nyt System, men vel at mærke saaledes, at den bliver fri for at betale. Nei, lad os ikke begynde med noget nyt System. Hvorvidt man skal lade Loven af 26de Mai 1868 gjælde ogsaa for disse Egne eller ikke — jeg tror ikke, at det vilde forvolde saa store Regningsansvarligheder, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Scharling) mente — skal jeg ikke komme ind paa. Det er jo muligt, at man kan vælge en anden nemmere og bekvemmere Maade at lade dem give Tilskud paa, men i ethvert Tilfælde er det min Mening, at nogenlunde lige skal man dog virkelig stille Landsdelene, og naar vi stille Sjælland saaledes, at det paa ingen Maade bliver stillet værre end de allermeest begunstigede Dele af Jylland, forekommer det mig rigtignok, at det maatte være nok. Men om man vil fastholde, at det skal være Loven af 26de Mai 1868, man vil lade faae en Udvidelse ogsaa til Sjælland, saa at man lader Egnene betale Expropriationsomkostningerne, eller man paa anden Maade vil lade den yde et moderat Bidrag, som de mest begunstigede Egne i Fyen og Jylland have givet, skal jeg ganske henstille. Den sidste Maade at lægge Baner an paa i Jylland og Fyen er jo iøvrigt denne, at Egnene have bygget selv; saa man maa sige, at det er svært, hvor det Militære kan virke, naar det kan virke saa meget, at Staten pludselig skal bygge en Bane uden mindste Tilskud; dette forekommer mig, som sagt, at være vel meget af det Gode. (Udflydelse af Bønløkke). Ja, der blev talt om, at de Baner,